

ZRÍNYI MIKLÓS NEMZETVÉDELMI EGYETEM
Doktori Tanácsa

Pacsay Tomassich Orsolya

**A visegrádi együttműködés és regionális biztonság
- védelempolitikai együttműködés a visegrádi országok között
a rendszerváltástól napjainkig-**

című doktori (PhD) értekezésnek szerzői ismertetése
és hivatalos bírálatai

I. A KUTATÁSI FELADAT ÖSSZEFOGLALÁSA ÉS CÉLKITŰZÉSEI

Az európai biztonsági identitás mára égető feladatokkal kell, hogy szembenézzon. Mindenekelőtt olyan gyakorlati problémákkal, amelyek feltűnővé tették az Európai Unió cselekvési korlátozottságát, és egyértelművé tették, hogy saját védelmi képességek, saját védelem politika nélkül az Unió csak sokdrangú szereplője lehet a nemzetközi politikai viszonyoknak.

Az unió 2004-es bővítésével felmerült az igény annak megvizsgálására, hogy az újonnan csatlakozó 10 állam mennyiben tud hozzájárulni Európa védelmi képességeihez – mind katonai, mind ipari vonatkozásban. Míg a csatlakozók hozzájárulása az unió egyik alappillérehez - az unió közös kül- és biztonságpolitikájához (CFSP) - valamint az Európai Biztonság és Védelempolitikához mindig a vizsgálódások tárgya volt, csekély azon átfogó elemzések száma, amely annak a hadsereg vonatkozásában valamint a fegyverzeti készletekkel kapcsolatos dimenziójáról született.

Ezért láttam indokoltnak a visegrádi csoport – mind a tíz 2004-ben csatlakozott ország közül legerősebb ipari potenciállal rendelkező négy ország – védelmi piacának és ipari kapacitásának helyzetével foglalkozó átfogó elemző, helyzetfeltáró és értékelő munka megírását.

A tudományos kutatás elvégzésének indoklása

Közös történelmi és regionális geopolitikai helyzetünkben adódóan vannak közös örökségek, reflexek és egyéb kondíciók, melyek **jogossá teszik**, hogy a megszületett visegrádi szerződéseken túl is a vizsgálódás tárgyává tegyük az eddig megtett utat és együttműködés jövőbeni esélyeit.

Hasonlóképpen ezen országok Európai Unió integrációs politikájához a védelem is azon területek közé tartozik, ahol **értelme van** az együttműködés eddig meglévő folyamatainak elemzése, bővítése, gazdagítása ügyében **tudományos feladatot vállalni**.

A tudományos vizsgálódás eredményei várhatóan **hasznosíthatók** lesznek a hazai regionális politika számára mind a közös kül- mind a közös védelempolitika szempontjából-legalábbis az érintett két tárca szintjén.

A NATO isztambuli döntése hozzájárult az egykori Varsói Szerződés Szervezetének volt tagállamaiban végbement demokratikus fordulatok konszolidációjához, új energiát öntött a szövetségbe és megerősítette a biztonságunk, mint a haladás és felvirágzás feltételeinek fontosságát. A NATO tagság elérésével a visegrádi országok - először Lengyelország, Csehország és hazánk, majd később Szlovákia – egyik fő célkitűzése beteljesült.

A szövetségbe való felvétel azonban számos új és nehéznek bizonyuló feladatot rótt ezen államokra. A NATO tagsággal együtt járó – de attól függetlenül is megjelenő – modernizációs kényszer hatására a régió országai védelmi felülvizsgálati folyamatnak kellett alávetniük

magukat. Új és fontos védelmi vizsgálatokba kezdtek, melyek üzenete a következő volt: szerényen emelni kell a költségvetést minden ajánlás szerint, csökkenteni a fegyveres erők létszámát, sorkötelezettségen alapuló haderő helyett pedig törekedni az önkéntes haderő kialakítására. A haderőreformok, illetve védelmi felülvizsgálatokból adódó feladatok legfontosabb célja, hogy ezen országoknak olyan, mind a NATO, mind pedig az EU számára hasznos és használható képességekkel rendelkező hadereje legyen, amely pozitívan befolyásolja szerepvállalási esélyeiket.

A haderőreformokkal egy időben komoly beszerzési vita alakult ki ezen országokban, mely során felértékelődött a közös, regionális megoldások lehetőségének szerepe. Ezek sikeréhez az eddigieknél behatóbb egyeztetés vált szükségessé-melyek ugyan megtörténtek, de nem feltétlenül végződtek sikerrel. Az együttműködés mellett a szakosodás is fontossá vált, amelynél a költségcsökkentés volt a meghatározó tényező. A közös beszerzések, a többnemzetiségű erők, és a szakosodás – három fontos kollektív fejlesztési elv kiterjesztése azonban nehéz feladatokat jelentett. Szemben álltak ugyanis azon nemzeti véleményekkel, miszerint a lehető legrosszabbra készülve, a katonai képességek lehető legszélesebb körét kell fenntartani. Az a tény, hogy az egyes országokon belül is nehezen született konszenzus az említett témákban, továbbá az, hogy a négy ország természetesen ragaszkodott nemzeti érdekeik védelméhez, gátat vetett a visegrádiak szorosabb együttműködésének – még az „elsőként való célba-érés” eufórikus hangulatát követően is.

Annak **elemzésével**, hogy milyen mértékben és minőségben vannak jelen a valóságban a térség országainak védelmi ipari újraintegrálódási vagy szoros együttműködési feltételei, valamint hogy mik az esélyei a védelmi ipari kapcsolatok újraélesztésének egymás között és a kölcsönösen előnyös védelmi együttműködésüknek a NATO-országok védelmi ipari tényezőivel – az értekezés során **bizonyítom**, hogy a térségből vizsgált országok (visegrádi csoport) haderő-fejlesztési együttműködésében kihasználatlan tartalékok vannak. Kívánom ezt tenni annak tudatában, hogy a rendszerváltás óta eltelt időszak eseményei a visegrádiak ezen területen történő együttműködésében inkább a távolodást, mint a közeledést igazolják.

A tudományos munka célkitűzései

- Feltárni a négy ország együttműködésének alapvető motivációit és akadályait;
- Tanulmányozni és elemezni a visegrádi együttműködés kialakulását és történelmi hátterét;
- Megvizsgálni a visegrádi négyek /elsősorban hazánk/ nemzeti, regionális politikájának, a régió partnerségi együttműködéseinek alakulását - hiszen a visegrádi együttműködés kialakulása szorosan összefügg a régióban lezajlott rendszerváltások folyamatával, szorosan kapcsolódik a rendszerváltozások időszakában, majd az uniós tagság körülményei között formálódó regionális politikákhoz;
- Feltérképezni a visegrádiak védelmi kapacitásait és képességeit;
- Következtetéseket levonni a négy ország együttműködési készségével és az együttműködésükre is jellemzően a jövőben lehetségesen követendő hadiipari, hadipolitikai irányvonalakkal kapcsolatban;
- Megjelölni a potenciálisan gyümölcsöző együttműködési területeket;
- Útmutatást adni az euroatlanti szervezeteken belüli összehangolt munka további lehetőségeit illetően.

A PhD értekezésemben kitűzött tudományos célok elérése érdekében az alábbi módszereket alkalmaztam:

Célkitűzéseimet a kapcsolódó hazai és nemzetközi szakirodalom és más dokumentumok feldolgozásával, ezek analizálásával és szintézisével, az indukció és dedukció módszereinek alkalmazásával törekedtem elérni.

Kutatásom során támaszkodtam a Honvédelmi Minisztérium és a Külügyminisztérium politikai, szakmai vezetőinek - házon belüli és visegrádi keretekben zajlott tárgyalások során elhangzott és dokumentált - kijelentéseire és értékeléseire, valamint más, az értekezéshez kapcsolódó témában jártas szaktekintélyekkel folytatott konzultációkra, az interjú és az összehasonlítás módszereivel.

Kutatásaimat a téma hitelt érdemlő leírására, a valós problémák feltárására, az ezekre válaszként adandó újszerű megoldások kidolgozására összpontosítottam, melynek során széleskörűen támaszkodtam saját gyakorlati tapasztalatomra.

II. AZ ELVÉGZETT KUTATÁS RÖVID LEÍRÁSA, VALAMINT AZ AZOKBÓL LEVONT KÖVETKEZTETÉSEK

Értekezésem négy fő fejezetre bomlik.

Az első fejezetben (*A visegrádi országok biztonságpolitikai együttműködésének előzményei a bipoláris korszakban*) **feltárom** a VSZ időszakában a szovjet modell szerint működő országokban

- a kormányzás különböző formáit;
- a fegyveres erők szerepét;
- a szovjett modell védelmi iparban is jelentkező gazdasági ellentmondásait.

Ezt követően az átmeneti időszakot elemzve **vázolom** a védelmi szektorban a demokratikus kontroll megteremtésére, valamint a civil-katonai kapcsolatok újjászervezésére tett kísérleteket.

Nyomon követem a rendszerváltások időszakában a biztonságpolitikai elvek és struktúrák újradefiniálásának, valamint a szemlélet és orientáció váltásának folyamatát, és a védelmi reformfolyamatokat.

Vázolom a poszt-bipoláris világban a hadsereg és a hadiipar vonatkozásában

- a régióban jelenlévő várakozásokat, majd a realitásokat,
- a kormányok védelmi-ipari szerkezet-átalakítást megcélzó intézkedéseit,
- valamint a regionális szinten tett kezdeményezéseket.

Ezt követően **feltárom** azt a folyamatot, aminek a kapcsán a visegrádiak szembesültek azzal a ténnyel, hogy akkorra már nem csupán belső kényszer, hanem (NATO-tagsági aspirációjukból fakadó) külső kötelezettség:

- a fegyveres erők modernizációja, valamint

- a védelmi ipari kapacitások terén a modern termékek gyártását lehetővé tevő legfejlettebb technológiák bevezetése.

Ebben a fejezetben **megállapítom**, hogy a modernizációs folyamatok beindulását lehetővé tevő szemléletváltozás a visegrádi országok esetében különböző ütemben és mértékben zajlott – ami által nehézkessé vált az egyébként hasonló célok megvalósításának összehangolása és az együttműködés kialakítása. Ennek ellenére komoly indítványok fogalmazódtak meg arra vonatkozóan, hogy kezdődjék el egy, a régió országainak: modernizációs programjait; védelmi piaci filozófiáit; iparpolitikai preferenciáit; valamint védelmi ipari érdekeit egyeztetető lépések sora.

A második fejezetben (*A visegrádi együttműködés és a regionális partnerség*) **bizonyítom**, hogy ahhoz, hogy a visegrádiak védelmi kapacitásai és képességei feltérképezésével, majd ennek alapján hadiipari együttműködésükkel foglalkozzunk, meg kell értenünk a négy ország együttműködésének alapvető motivációit és akadályait, amihez elengedhetetlenül szükséges a visegrádi együttműködés kialakulásának és történelmének tanulmányozása. Mivel a visegrádi együttműködés kialakulása összefügg a régióban lezajlott rendszerváltások folyamatával, és ilyen módon szorosan kapcsolódik ezen országok nemzeti, regionális politikájának alakulásához, az elemzést ebben a fejezetben a regionális politika kontextusában végzem el.

A fejezetben **megállapítom**, hogy a térségre jellemző politikai és gazdasági polarizáció nehézkessé tette a régió belüli kooperációk tartós és hatékony struktúráinak megteremtését, illetve működtetését.

Érvelek amellett, hogy Magyarországnak miért szükségeszerű a saját természetes közegében, a közép-kelet európai régióban való gondolkodás és szövetségépítés, -hogy miért elsősorban ez az a közeg, ahol érdemes első körös konzultációs és érdekegyeztető mechanizmusok fenntartása.

Vázolom a régió új fejlődési trendjeit meghatározó nemzetközi feltételeket, és ezen feltételek között a magyar regionális politika új vonásait és lehetséges irányait.

Bizonyítom, hogy Magyarországnak az európai integrációs szervezeteken belüli, valamint a regionális törekvései nem ellentétesek, hanem kölcsönösen erősítik egymást.

A továbbiakban **részletesen elemzem** a visegrádiak kooperációját

- először 2003/2004-ig
- majd 2003/2004-ben – készülés a Kormányközi Konferencia munkájában való összehangolt részvételre, valamint a V4-ek uniós együttműködése irányvonalainak lefektetése (új Visegrádi Deklaráció formájában)
- végül 2005/2006-ban a magyar elnökségi év lefolyásáról írok.

Az uniós tagság körülményei között formálódó lehetséges regionális partnerségi kereteket **felvázolva** a visegrádi együttműködés létjogosultsága mellett **érvelek**

– ami mellet **megállapítom**, hogy számos esetben az ad-hoc/változó geometriák mentén szerveződő koalíciók, valamint ezzel párhuzamosan a bilaterális megállapodások lesznek a legcélravezetőbbek. (Itt kitérek Ausztriára és Szlovéniára, amely országokkal várhatóan a leggyakrabban jelenik majd meg az említett érdekazonosság)

A harmadik fejezet (*Védelmi kapacitások és képességek*) két fő témakört ölel fel, egyrészt a visegrádiak haderő fejlesztési együttműködését, másrészt védelmi ipari együttműködésüket.

Ebben a fejezetben **elemzem**

- azt a gazdasági helyzetet, amelyben a visegrádiaknak hozzá kellett látniuk haderejük megreformálásához.
- azt a kényes kérdést, amely a gazdasági, pénzügyi helyzet és a katonai költségvetés aránya kapcsán merült fel minden visegrádi országban,
- a védelmi beszerzések alakulását,
- a védelmi ipar privatizációját és átalakulását a visegrádi országokban.

Rávilágítok arra a sajnálatos tényre, hogy annak ellenére, hogy a visegrádiak védelmi képességeinek hiányosságai igen hasonlóak, sőt gyakran egybeesnek, a hasonló igények megfogalmazására nem mutatkozott erőteljes politikai szándék, és – több kísérlet ellenére – nem valósult meg közös beszerzési vagy felújítási művelet.

Mulasztásnak ítélem meg, hogy

- egyrészt a varsói szerződés időszakára jellemző specializálódás mentén kialakult termelési sajátosságokból fennmaradó komparatív előnyöket a rendszerváltást követően nem tudták összehangolni ezen államok. Ha ezt megtették volna, és ehhez modern technológiákat kapcsoltak volna, termékeiket eredményesebben tudták volna NATO piacokon értékesíteni
- másrészt a meglévő kapacitásokat számos esetben veszni hagyták (szétestek az ipari konglomerátumok, vagy felszámolódtak vagy állami holdingok részévé váltak a termelő vállalatok). Ehelyett, egy ésszerű beszerzési politikával lehetővé tehetők volna, hogy a meglévő kapacitásokat a megváltozott kínálathoz és új feltételekhez adaptálva, a termelést diverzifikálva - és egymás közt kooperálva - ráálljanak a vegyes profilú (polgári+katonai) termelésre, vagy az ún. részképességek (ezek nem feltétlenül katonai képességek, pl szállítás, víztisztítás) gyártására, amellyel versenyben tudtak volna maradni, nemcsak a NATO piacokon.

Megfogalmazom, hogy ami ezen országoknak mégis lehetőséget kínál majd a védelmi iparágban versenyképességük fokozására, az egyrészt az EU Bizottság kezdeményezése a védelmi kutatás és a védelmi beszerzésekre vonatkozó jogalkotás területén, másrészt az EDA megteremtése.

A védelmi ipari együttműködést leíró részben **vázolom** és elemzem a Varsói Szerződés idejében a védelmi ipari termelésben fennálló munkamegosztás és specializáció jellemzőit, a rendszer működését - amely rögzítette viszonyokat a mai fegyvergyártás szerkezete is még jól tükrözi.

Feltárom a Varsói Szerződés (VSZ) felbomlása utáni helyzetet: a termelés-visszaesést, a védelmi költségvetések és ezzel együtt a haderő-redukciós folyamatok, majd a modernizációs és beruházási folyamatok jellemzőit.

Ezen belül **elemzem** a 80' es évektől jellemző, a védelmi költségvetés struktúrájában jelentkező egyensúlyvesztést, - ami később, a gazdasági nehézségek mellett, komolyan hozzájárult az új hatalmi elit azon döntéséhez, hogy folytassák a személyi állomány működésének-fenntartásának priorizálását a modernizációval, beruházásokkal, kutatás-fejlesztéssel szemben.

Szó esik továbbá a védelmi ipar jelenlegi felépítéséről, **részleteiben elemzem** a visegrádi országok modernizációs és beruházási programjait és **nyomon követem** a nemzetközi együttműködések, tőke beáramlás és a visegrádi országok esetében sűrűn alkalmazott offset szerződések gyakorlatát.

Ebben a fejezetben kapott helyet (mintegy esettanulmányként) a magyar védelmi szektor helyzetének **elemzése**, a VSZ időszakától, a rendszerváltozáson átvezetve a jelenlegi viszonyok vázolásáig.

Feltárom a visegrádi védelempolitikai együttműködés fejezeteit, és nyomon követtem a vizsgált régió haderő fejlesztési, hadiipari együttműködési tendenciáit.

Igazolom egyúttal, hogy a kiaknázatlan lehetőségek ellenére a visegrádi országok haderő fejlesztési és védelemipari együttműködésében lehetséges a továbblépés. Egyrészt léteznek további kihasználatlan fejlesztési tartalékok, másrészt létezik politikai szándék az egyeztető mechanizmusok életben tartását és a megerősített együttműködés új területeinek kutatását illetően.

A negyedik fejezetben (*Transzatlanti viszonyrendszer – a visegrádi országok útkeresése*) először **vázolom** az Egyesült Államok és Európa között fennálló szemléletbeli eltéréseket és az ebből fakadó, az elmúlt időszak konfliktusainak hatására felszínre került nézetkülönbségeket.

Ezek után **végigvezetem** az elmúlt évtized alatt az EU-USA viszonyrendszer alakulásának szempontjából meghatározó konfliktusok alakulását, valamint feltárom a felek közti munkamegosztást a válságok kezelése során.

Rámutatok arra, hogy az említett munkamegosztásban a visegrádiak szerepe nem volt számottevő (egészen az iraki konfliktusig), megbízható de csekély súlyú szövetségesként szerepeltek.

Az iraki válságnak a transzatlanti konfliktuskezelő munkamegosztásra gyakorolt hatását elemezve egyrészt **feltárom** a visegrádiaknak az új helyzethez való viszonyulását, az USA-hoz való különböző szintű vonzódásuk függvényében az eltérő szerepvállalásukat, másrészt vázolom viselkedésük megítélését – elsősorban Washington szemszögéből.

A visegrádiak washingtoni pozícióját elemezve **bizonyítom** azt a feltevést, hogy azon a három területen (katonai akciókhoz a politikai támogatás; békefenntartásban nyújtott támogatás; újjáépítésben az anyagi hozzájárulás) ahol az USA-nak a terrorizmus elleni háború során - elsősorban az iraki konfliktus hozományaként - szüksége van szövetségeseinek támogatására, a visegrádiak nem tudnak Nyugat Európával egyenértékű alternatívát nyújtani

Rámutatok arra, hogy a visegrádiak nem számolhatnak azzal, hogy (ebben a témában) az USA számára hosszútávon stratégiai szövetségesekké válnak.

Ezek után **különböző nézeteket ütköztetek arra vonatkozóan**, hogy léteznek-e olyan területek, ahol az USA mégis hosszútávon számol Kelet-Közép Európa támogatásával, a régió országainak stratégiai partnerségével.

A NATO legújabb fejlesztési tendenciáiról szóló alfejezetben **vázolom** a szervezet szerepének és súlyának változásait a hidegháborút követő időszakban, különösképpen: az USA és Európa közti megváltozott munkamegosztásnak; az elmúlt évtized meghatározó konfliktusainak; valamint Isztambul, Prága és a bővülési hullámoknak fényében.

Rámutatok arra, hogy a NATO követelményekkel összhangban, a haderőreformok megindulásának időszakában, a visegrádiak részéről a szorosabb együttműködés megvalósításához szükséges három kollektív fejlesztési elv (közös beszerzések, többnemzetiségi erők, szakosodás) teljesítése, a témában **a** belpolitikai konszenzus megteremtésének hiányában hiúsult meg.

Összegzett következtetések

A visegrádi együttműködés új dimenzióba került a négy állam EU taggá válásával, ami – a sok esetben hasonló feladatok teljesítéséből eredő lépés-kényszer hatására - új lendületet adhat a közös munkának. Az EU-ba való teljes, „politikai” integráció elérése érdekében a visegrádiaknak számos kritériumot kel teljesíteniük, számos elvárásnak kell megfelelniük, amivel egyidőben arra is lehetőségük van, hogy a most formálódó új struktúrák és programok kialakításánál érvényesíthessék érdekeiket. Egyértelmű, hogy amennyiben össze hangolnák modernizációs – elsősorban korszerűsítési és beszerzési – politikájukat és együttműködnének az Európán belül számukra kiemelkedő lehetőségként megjelenő speciális képességek kifejlesztésében, - azaz szorosabbra fűznék regionális együttműködésüket –növelhetnék versenyképességüket, valamint hamarabb és előbbre juthatnának az euroatlanti szervezetek struktúrájában uralkodó érdekérvényesítési mechanizmusokban.

Végkövetkeztetésként megállapítom, hogy a védelempolitika és hadiipar területén megerősödött visegrádi államok nem csupán saját súlyukat növelnék a transzatlanti integrációkban, de hangsúlyosabban hozzájárulva az Európai Unió saját védelmi képességeihez, javítanák annak versenyképességét, valamint fegyverkezés-politikájának hatékonyságát – ami egyben előfeltétele a kibővült Európai Unió új biztonsági kihívásokra való megfelelő válaszadásának is.

III. A TUDOMÁNYOS EREDMÉNYEK ÖSSZEFOGLALÁSA, AJÁNLÁSOK

Értekezésem során bizonyítom, hogy a térségből vizsgált országok (visegrádi csoport) haderő-fejlesztési együttműködésében léteznek kihasználatlan tartalékok. Két fő területet fogalmazok meg, amelyek kapcsán a további, megerősített együttműködést nem csupán lehetőségnek, de szükségszerűségnek tartom:

1. EU Új Szomszédságpolitikájában/ Keleti és Délkeleti politikájában való közös fellépése a V4-eknek : az unió keleti határán fekvő államok részére a politikai figyelem és pénzügyi források megnyerése, biztosítása; és az ezen a területen kitűzött célok eléréséhez a nem-kormányzati tényezők (NGO-k, önkormányzatok, gazdasági szereplők) bevonása.

2. Az Európai Védelmi Ügynökség munkájában való összehangolt részvétel. A visegrádi államok, egymás közt egyeztetett érdekeik alapján történő közreműködésével,

- egyrészt növelhetik versenyképességüket az Európán belül számukra kiemelkedő lehetőségként megjelenő speciális képességek kifejlesztésében, továbbá hamarabb és előbbre juthatnak az euroatlanti szervezetek struktúrájában uralkodó érdekérvényesítési mechanizmusokban
- másrészt szervesen hozzájárulhatnak az európai hadiipari bázis nemzetközi versenyképességének megőrzéséhez.

Új tudományos eredmények

1. Feltártam a visegrádi országokban a védelempolitikai együttműködést meghatározó nézetek és motivációk történelmi gyökereit, a megjelölt időszakban az együttműködés fejezeteit, és vizsgáltam a jelzett régió haderő fejlesztési, hadiipari együttműködési tendenciáit, melyek alapján bizonyítottam a visegrádi együttműködés jövőbeni szükségességét.

2. Igazoltam, hogy a visegrádi országok haderő fejlesztési és védelemipari együttműködésében léteznek további kiaknázatlan lehetőségek, hangsúlyoztam az Európai Unió Új Szomszédságpolitikájában, keleti és délkeleti politikájában, valamint az EDA (Európai Védelmi Ügynökség) kialakításánál az együttműködésben rejlő tartalékokat.

3. Bizonyítottam a kooperáció kölcsönös hasznosságát és a sajátos érdekek megjelenését, változásait a vizsgált területen az együttműködés felélénkítése, új alapokra helyezése során.

Ajánlások

A jelen értekezés megírása előtt számos tanulmányt készítettem a kelet-közép európai regionális politikai együttműködés, ezen belül elsősorban a visegrádi együttműködés és regionális partnerségi kezdeményezés témakörében, amelyek a magyar külpolitikában, bilaterális parlamenti kapcsolatainkban irányadó és orientáló szerepet töltek be. A jelenlegi, a regionális együttműködések védelempolitikai aspektusát vizsgáló dolgozat új tudományos eredménye, hogy regionális érvennyel első ízben összegzem e témában a fejleményeket, s vonok le olyan következtetéseket, amelyeket megfelelő politikai akarat esetén a **szóban forgó kormányok felhasználhatnak** védelempolitikájuk alakítása és célkitűzéseik megvalósítása során, a gyümölcsöző és kölcsönösen hasznos, visegrádi együttműködés megerősítése érdekében.

Ajánlom továbbá az értekezést a graduális egyetemi képzésben a biztonságpolitikával foglalkozó hallgatóknak **tanulmányaik során felhasználni**.

IV. SAJÁT PUBLIKÁCIÓS JEGYZÉK

Szemelvény a „Redefining European Security – National, Transnational and Institutional Challenges at the End of the Century” című könyvben. (Editor: Carl Cavanagh Hodge, Garland Publishing, Inc. NY and London, 1999.)

EBVP: Az EU új szomszédságpolitikája – a Tágabb Európa koncepció (Magyar Országgyűlés kiadványa: Európai Elemzések 2004)

Fejlődési irányok Magyarország regionális politikájában – a visegrádi együttműködés és a regionális partnerség (Magyar Országgyűlés kiadványa: koncepcionális háttér tanulmány 2004)

Cikk az Asbury Park Press című újságban, (July 2000, New Jersey USA) témája: Magyarország, mint a térség stabilizációs tényezője

Előadás: „Közép-Kelet-Európa stratégiai partnerségei: a visegrádi csoport jövője” Konferencia kiadvány, „Britain, Hungary and Slovakia – Partners in Europe” c. konferencia a British Council Hungary szervezésében Casta Papiernicka, Szlovákia 2004 március 4-6.

Kormányjelentés: A visegrádi országok kormányfőinek 2004. május 16-i, Kromerizi csúcstalálkozójáról szóló kormányjelentés szerzője. A csúcstalálkozó kiemelt témája volt a visegrádi országok részvétele az EU Közös Kül- és Biztonságpolitikájában.

Konferenciák, szemináriumok, rendezvények:

Az új Visegrádi Nyilatkozat megszövegezésében való részvétel magyar részről, melyet a magyar, cseh, lengyel és szlovák miniszterelnök fogadott el. (2004)

Előadás tartalma: „A NATO-szövetséges Magyarország – a megújuló magyar biztonság- és védelempolitika” KEK Konferencia a résztvevő országok biztonságpolitikai szakértő számára. Budapest, 1999

Részvétel és magyar részről a szakmai előkészítése a visegrádi országok miniszterelnökeinek csehországi csúcstalálkozójának, 2004. A csúcstalálkozó kiemelt témája volt a visegrádi országok részvétele az EU Közös Kül- és Biztonságpolitikájában.

Részvétel és magyar részről a szakmai előkészítése a visegrádi országok államelnökeinek magyarországi csúcstalálkozójának, Budapest 2003. A megbeszélések kiemelt témája volt a visegrádiak stratégiai összefogása a térség stabilitásának megőrzése céljával a szomszédos, és 2004-es EU bővítési körből kimaradt országok felzárkóztatásában.

Magyar részről szakmai előkészítése a visegrádi országok államelnökeinek szlovákiai csúcstalálkozóján, Pozsony 2004.

Szakmai előkészítése, és adott esetben részvétel a visegrádi országok külügyminisztériumainak politikai igazgatói konzultációin, melyek kiemelt témája volt többek

között a visegrádi országok részvétele az EU Közös Kül- és biztonságpolitikájában, valamint a csoport transzatlanti kapcsolatai. 2003-2004

EBVP: a „Nyíregyházi Folyamat” nyitókonferenciája, Nyíregyháza 2003

Egyesült Nemzetek Szervezete Gazdasági és Szociális Tanácsának (ECOSOC) ülészaka, New York 2002, 2003. Kiemelt téma: Globális biztonságpolitikai problémák, a terrorizmus gazdasági hatásai.

Egyesült Nemzetek Szervezete Közgyűlése, New York 2000 (Millenniumi KGY - Államelnöki delegáció tagjaként), 2001, 2002. Utóbbi kettőn kiemelt téma: terrorizmus (2001/09/11 terrortámadás okozta biztonságpolitikai problémák), a terrorizmus elleni küzdelem. Részvétel, háttéranyag valamint kormányzati jelentés-készítés.

Magyar részről a szakmai előkészítésben való részvétel a Mexikói ENSZ Fejlesztés Finanszírozása (UNFFD) konferencián 2002. Magyar részről (mint újonnan donorrá váló ország) elsődleges fontosságú érvként képviseljük, hogy Közép-Kelet-Európa keleti szomszédai is fejlesztési segélyezési cél-országok lehessenek, megteremtve ezzel a biztonságpolitikai stabilitás előfeltételeit.

ENSZ Fejlesztési Program Végrehajtó Tanácsának ülése, 2002 New York, USA (magyar érdekek képviselete, a UNFFD-n képviseltekkel összhangban)

ENSZ ECOSOC Fejlesztési Politikai Bizottság ülése, 2002 New York, USA (magyar érdekek képviselete, a UNFFD-n képviseltekkel összhangban)

ENSZ ECOSOC és Bretton-Woods-i szervezetek különleges, magas szintű ülése, 2002 New York, USA (magyar érdekek képviselete, a UNFFD-n képviseltekkel összhangban)

Magyar részről a szakmai előkészítésben való részvétel a dél-afrikai ENSZ Fenntartható Fejlődés konferencián, 2002. (magyar érdekek képviselete, a UNFFD-n képviseltekkel összhangban)

Német Külügyi Társaság ülése (díszvendég a magyar külügyminiszter, részvétel a kabinet tagjaként). Téma: balkáni stabilitás, Stabilitási Paktum. München, Németország, 2000

Biztonságpolitikai szeminárium, NATO tanulmányi központ Oberammergau, *NATO SCHOOL (SHAPE)* Németország 2000

NATO szeminárium, valamint tanulmányút a NATO brüsszeli központjába az Egyesült Államok budapesti nagykövetségének szervezésében. Belgium, 1999

V. SZAKMAI ÖNÉLETRAJZ

Személyes adatok

név: Pacsay Tomassich Orsolya, leánykori név: Szenthe Orsolya
 családi állapot: férjezett, egy gyermek édesanyja
 szül.: Budapest, 1973

Munkahely

2006 Külügyminisztérium állományában – GYES
 2005 Külügyminisztérium, I. EU bilaterális Főosztály (feladatkör: Holland bilaterális kapcsolatok)
 2003-2005 Külügyminisztérium, Regionális Együttműködés Főosztálya; I. EU Bilaterális Főosztály (feladatkör: **Visegrádi Együttműködés**)
 2001-2003 Külügyminisztérium - külszolgálat, New York/Állandó ENSZ Képviselő
 2000-2001 Külügyminisztérium, Miniszteri Kabinet tagja
 1999-2000 Külügyminisztérium, Dr. Joó Rudolf multilaterális diplomáciáért felelős helyettes államtitkár személyi titkára
 1997-1999 Külügyminisztérium, Nemzetközi Szervezetek Főosztálya, referens

Felsőfokú végzettség

1992-97 Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetem, kitüntetéssel
 Nemzetközi Kapcsolatok főszakirány
 Kommunikáció és Marketingkommunikáció mellék-szakirányok

Egyéb szakirányú tevékenység

2005 KÜM, miniszteri dicséret (A Visegrádi Együttműködés területén végzett munkámért)
 1999-2001 A Külügyminisztérium multilaterális relációjáért felelős helyettes-államtitkár (Dr. Joó Rudolf) személyi titkáraként, később a külügyminiszter kabinetjének tagjaként számos szakmai háttéranyag, publikáció-részlet, beszéd, előadás, felszólalás, hivatalos levél, javaslat elkészítését végeztem elsősorban biztonságpolitikai témákban. A miniszteri kabinet tagjaként a multilaterális terület, ezen belül kiemelten a biztonságpolitikai kérdések volt a szakterületem.
 1997 ENSZ szimulációs gyakorlat a Harvard Egyetem szervezésében a magyar delegáció vezetőjeként
 1996 Bécsi Diplomáciai Akadémia kurzusa
 témája: Ausztria és az EU
 1992-94 AIESEC (Közgazdászhallgatók Nemzetközi Szervezete)
 -szakmai programok szervezése és lebonyolítása

Nyelvismeret

angol (FF), német (KF), francia (KF), olasz (szakmai KF)